

A MI LAPUNK

Egész évre . . . 20 korona.
Egyes szám ára . . . 2 korona.

Megjelenik (július és augusztus kivételével) havonként egyszer.

DIÁK- ÉS CSERKÉSZUJSÁG

Szerkeszti: SCHERER LAJOS

Előfizetést, hirdetést, cikket, lapközleményt a szerkesztőség címére kell küldeni

Lučenec, Madách-utca 11. szám.

„Féljed, imádd élted minden szakaszában az Istent: E félés mindig bátorodásra hevít.“

Vitkovics.

Rovás.

1. Szent Év.

Az 1925-ik esztendő nevezetes év a római katolikus egyházban. A pápa jubileumi bucsut rendelt s a világ minden tájáról sietnek a hívek Rómába, hogy a sokféle szent gyakorlaton résztvehessenek s lelküket az áhitat szárnyán felemeljék Istenhez, hogy jobbak, igazabbak legyenek. A nőtst bekövetkező nagy hét alatt Róma hemzseg az idegenektől.

A sokféle nemzetiségű, színű, fajú ember megjelenésével a kereszténység világegységét hirdeti: egyik a Krisztus hitében és egyik a szeretetben.

De a hirdetett Szent Év nemcsak a vallásosság szempontjából fontos; történelmi és művelődési kiállításai, előadásai az erkölcsi fejlődés, az emberiebb-levés egy elért magasságát is bemutatja. Minden Rómába zarándokolt bucsús láthatja az egyház magasztos küldetésének tevékenységét s a Szent Év minden mozzanata odaharsogja hívőnek és hitetlennek egyaránt: vallásosság nélkül nincs élet, nincs földi boldogság, nincs megelégedés, nincs béke, nincs emberszeretet!

2. Krisztus feltámadt!

A régi keresztények húsvét vasárnapján e szavakkal köszöntötték egymást: Krisztus feltámadt! Alleluja! Ez a feltámadás feletti örömmek a kifejezője. Vége a hitelenségnek! Vége a sötétben tévelygésnek!

A húsvét a kereszténység legnagyobb ünnepe. A nagybójt előzi meg, hogy minden ember magába szálljon és a bűnbánatnak szentelje magát. Könnyű is ez ilyen-

kor nagyon, hisz maga előtt látja az ember a husvéti bárányt, aki magát az emberiségért feláldozta néma türessel, még ellenségeiért is imádkozva. Micsoda életideál Krisztus! Elérhetetlen eszmény s mégis mily boldogok azok, akik tanítását követik s hozzá hasonlónvá lenni igyekeznek.

Kedves olvasóm! Amikor a husvéti kalácsot megízleled, amikor a husvéti tojást feltöröd, jusson eszedbe, hogy mindez a feltámadást jelenti. Támadjon fel tebenned is a jobb, igazabb, vallásosabb ember, bármily felekezethez tartozzál is és igyekezzél csak jót, nemeset tenni, hisz oly rövid az emberi élet és a jóság pohara kiüríthetetlen.

3. Cserkészek és cserkészek.

„A cserkész másokkal szemben gyöngéd, magával szemben szigorú.“ Ez a lovasgiasság törvénye. Aki nem tud másokat megérteni, aki nem tudja mások lelkivilágát átérezni, aki nem türelmes mások hibáival szemben, aki nem tud önmaga felett uralodni: az nem cserkész.

Ép ezért igen csodálkozunk, hogy közfarsaságunkban megtűrjük az u. n. vörös cserkészeket, akik minden kínálkozó alkalmal meki mennek vashegyű botjaikkal rendőrnek, közönségnek, magántulajdonnak s építő munka helyett rombolás jelzi utukat. Ezt láttuk 1921-ben Košicén; azt láttuk ez évben Lučenecen.

Ennek immár véget kell vetni, hogy a „cserkész“ nevet ne szennyezze semmiféle mocskok. Azért e helyt felszólítjuk a Svaz Skautov R. Č. S. vezetőségét, hogy törvényhozásilag állapítsa meg, hogy kik viselhetik a „cserkész“ nevet s ne engedje, hogy egyes fékezhetetlen elemek a „cserkész“ szent neve alatt a rémület terjesztői legyenek.

Harmatos husvétii hajnalon.

Irla: Végvári Rezső.

Husvétvasárnap harmatos hajnalán csengő harangszó és hallelujás énekszó között elédbe lép a názáreti Mester s homlokon csókol Téged, rózsálló jövőt döngető Tavaszt!

Hiába csóválod szép fejed, hiába tamaskodol, hogy „ez“ lehetetlen, mert bizony mondom néked: megcsókol e hajnalon Téged az Ur Jézus Krisztus, az élő Istennek fia. És akkor egyszeribe belátod, hogy a Husvét nemcsak a kellemes vakációért jó, meg pirostojásért, meg jóféle mákospatkóért, meg vig husvétii öntözködésért, hanem jó elsősorban azért, mert a csodálatos feltámadást hozza, hozza a megváltást büneinktől, hozza a célkitűzéseket, a tiszta kikezdeéseket, ózonos életerőket sugárzó lelkületet.

Ezekre pedig néked manapság nagyobb szükséged van, mint a sóra és cukorra. Mert az Ember szomorú és beteg. Hisz tudod, magad láttad — havas, véres, sötét éjszakán mint szűrták szíven az Embert farkasszívű Sátánok s aztán kilopták szívéből a Szeretet és konkollyal hintették azt tele. S akkor aztán földindulás lőn, rőt lánggal égett az egész világ s egymást ölte az Ember, a Teremtő szemefénye. S a havas, sötét éjszaka megnyult az időben s eltartott napjainkig... Ha azok a milliók, akik most messze tőlünk hólepte orosz rónákon, Doberdó szikláin alatt, balkáni görbe hegyek között, a Kárpátok ormainál alusszák örök álmukat, feltámadnának és rágyujtanának olyan dalra, melyben ott rezegne utolsó percük minden vágya, érzése, vajjon miképp szólna s mit mondana e dal?... Azóta szomorú lett az Ember s a zimankós Télből hazasóvárog napsugaras, boldog Tavasz után.

Látod, mily jó Te néked, kit husvétii hajnalon megcsókolt az Úr!

Most itt állsz: harmatos husvét hajnalán, énekszó és harangszó között. Messziről, hol apáid csontjai nyugodnak, közeledik a szent tavasz: lágy szellő, ibolya, hóvirág, fakadó rügyek, madárdal, csillogó harmat. És Téged oly jó érzés fog el, hogy — ime — van néked egy Ismerősöd, aki két évezred idegbénító távlatából feléd nyújtja vérző kezét, szívéhez szorit; akinek alakja csupa éter és fény, aki fölemel téged a Tavaszhoz, aki hittel, reménnyel, szeretettel, békével, bátorsággal a föltámadás husvétii élet-ezejét oltja szívedbe.

Sic itur ad astra!

Apácai Cseri János.

(1625–1659.)

Háromszáz esztendővel ezelőtt, mint szegény jobbágyszülők gyermeke, született a Barcaságban Apácai Cseri János. Az isteni gondviselés különös kegyéből nem veszett el a névtelenségben, hanem — mint akár Masaryk elnökünk — eszével, tudásával felküzdötte magát kora legelső tudósai sorába.

Gyermekségéről alig tudunk valamit. Mint suhanc gyermek a nyáját őrizte könyvvel a kezében. Iskolába is csak 17 éves korában kerül, de akkor mindjárt a legelső tanulók sorában találjuk. Gelei Katona István, a kitünő tudós és író erdélyi református püspök, egyháza költségén Hollandiába küldte, ahol 1651-ben a theológia doktorává avatták. Széleskörű nyelvismeretre tett szert. Értett latinul, görögül, hollandul, franciául, angolul. Jártas volt a kaldeai, szíriai, rabbinusi, talmundi és arab nyelvekben.

1653-ban tért hazájába s a gyulafehérvári kollégiumban rektor lett s tanította a poetikát, retorikát és logikát évi 250 forintért s természetben kapott még 28 köből búzát, 3 disznót, 15 bárányt, raj mézet és fát. De itt összekülönbözött tanártársaival, azért 1656-ban a kolozsvári kollégiumba helyeztette át magát. Itt is halt meg 1659 dec. 31-én tüdősvadásban.

Ez az alig 35 éves férfiú egy olyan korban élt, amikor a magyar irodalmi nyelv s maga a magyar irodalom fejlődött ki. A XVII-ik században a magyar szellemi élet sokrétű és változatos volt s hogy lépést tartson az európai elme haladásával, megtanult a szerelem édes versével való játszás helyett fegyvert és vitézt énekelni, az isteni tudományért bajt állani és élő szóval szeges írással vitézkedni s minden szép és hasznos tudományt a maga fájával közleni.

Ez utóbbinak bajnoka Apácai Cseri János. Ő az első, igazi tudósunk. Ő hangoztatta először, hogy „szerencsétlen az olyan nép, melyre a tudományok csak idegen nyelv által szívárognak.“ Őnemészlő, fáradhatatlan munkásságával igyekezett a „szerencsétlenség“ e bélyegét letörteni. 1655-ben adta ki „Magyar Encyclopaedia, azaz minden igaz és hasznos böltseségnek szép rendbe foglalása és magyar nyelven világgra bot-sátása.“ című művét. Ebben a kis zsebbe való könyvecskében az akkori tudományt foglalta egybe s különösen Descartes bölcséletét szó-

laltatja meg, megelőzve az összes művelt nemzeteket.

Tanári székfoglalójában „De studio sapientiae” című munkájában a tudatlanságot ostorozza s az iskolát a tudomány igazi veteményes kerljévé akarta avatni, mint kortársa, Comenius. De szavait félreértették és sok üldöztetésnek volt kitéve. Egyedül a tanítványai ragaszkodtak hozzá s követték Gyulafehérvárról Kolozsvárra. Ő az első, aki egy tudományos Akadémia felállítását hangoztatja. És ezzel és egyéb munkásságával a rövid életű férfit beírta nevét a halhatatlanok közé.

A láthatatlan utas.

Írta: L. Ganghofer. Ford.: Karle Sándor.

Már agyon tárgyaltuk a kimeríthetetlen kérdést s felhevült fővel ültünk az asztal körül. Csak egyetlenegy néma hallgatója volt a zajos vitának, amelyet lefolytattunk. Csak közbe közbe húzta szét mosolyra a száját s vakarta meg a fületövét hollandi kis pipájának fejével. Claas Petersen volt ez, vén hajóskapitányunk. Most azonban, elhallgattunk, szinte belefeküdt az asztalba, nagy füstfelleget eregetett a pipájából s így szólt: „Persze, persze! Ilyenek vagytok ti, városi palkányok! Amit számokkal nem lehet kiszámítani, az nem is létezik számotokra. Olyanok vagytok, mint a vak, aki a színekről beszél s ami nem kézzelfogható, azt nem is hiszitek el. Persze, mit is tapasztalhatna az ember a városban? Átéli egyik napot a másik után. De bezzeg tessék csak egyszer felszállni egy jó hajóra s az összes tengereken harminc vagy negyven évig ide-oda vitorlázni, akkor majd tapasztaltok ég és föld között olyan dolgokat — különben ugyanis tudjátok, hogy szokta ezt mondani az ősi dán királyfi.

„Hóbó”, — mondta nevelve Steffen Sunday, a legifjabb a társaságban. — Maga talán bizony pertut ivott a hajórémmel s minden szombat este meghívta magához teára a bolygó hollandit, nemde?

Nem a, te ostoba tökfilkó, mondta dörmögve Claas Petersen. De olyan dolgokat tapasztaltam, hogy neked az inadba szállt volna a bátorságod, ha csak előbb el nem inaltál volna.

Harsány kacagás támadt erre az asztal körül. Aztán mindnyájan kíváncsian az öreg tengerész borostás ajkaira néztünk. Néma csönd állott be. Biztatni nem biztattuk, hogy meséljen valamit,

mert tapasztalásból tudtuk, hogy Claas Petersen nem szereli ezt a nógalást. Némán ült ott, eregette a füstöt maga elé s emellett acélszürke szeme úgy merengett, mintha gondolatai mult időkben s messze földeken szállongnának. Most aztán visszahúzódott a zugába, sorjában végigmért bennünket komoly tekintetével s lassan kiitta poharát.

„Hej, Kati, hozz nekem még egy pohár bort!” Amikor a leány a pohárral kivitorlázott a konyhába, így szólt Claas Petersen: Nohát akkor, gyerekek, most majd elmesélem nektek azt a legrémesebb históriát, ami csak megesejt velem s ha nem igaz szóról-szóra, akkor a vén Claas Petersent aszott, ráncos halnak csúfolhatjátok.

A frissen töltött pohárból egy jókora kortyot felhajtott még s aztán belekezdett: Az idei nyáron lesz húsz esztendeje. Már a harmadik télen én voltam a kapitány a Mary Anne nevű hajón. Ez 1400 tonnás vitorlás bárka volt, tizenkét személy részére kabinok is voltak rajta. Szép, kedves hajó volt, fürge mint a sirály és vizálló, mint egy foka. Isten nyugosztalja a jó Mary Annét, most már ott nyugszik hét esztendeje néhány száz fonálnyira a tenger alatt Far Oernél. De akkoriban, az én koromban, olyan helyre volt még, mint egy leányzó a bálban. Bostonba indultam mindenféle rakománnyal és nyolc utassal. A csatornán keresztül még csak türhető volt az utunk. De alig voltunk künn egy-két napig a nyílt tengeren, olyan vihar kerekedett, hogy három napig se nem láttunk, se nem hallottunk. A Mary Anne ellévesztette a menetirányt s mikor negyednapra ismét kezdte érezni a kormányrudat s a viharral is lehetett már beszélni, akkor már fent voltunk a 61. foknál, néhány tengeri mérföldnyire Izlandtól. Olyan kedvem volt, mint a heringnek, amikor besózzák s egész nap káromkodtam, mint egy kocsis Mire ismét belekerültem a rendes menetirányba, oda volt tíz nap. S hozzá még olyan hideg volt ott, hogy majdnem a bordámhoz fagyott a szívem. Félóránként egy jó erős grogot hoztattam magamnak a kapitányi fiülkébe. Mit se használt. A fagyasztó északnyugati szél, amely alatt vitorlázunk, csontig hatolt s ráadásul a drótkötelek, alaltságok és vitorlakötelek a szélben úgy dantak össze-vissza, mint a karénekesek, ha elhagyják a taktust.

— — — A negyedik órallás körül járt az idő,

Ekkor megmértük a hajósebességet és én lementem a kajütömbbe, hogy ezt beírjam a hajókönyvbe. Örültem neki, hogy egy kissé felmelegedhetem. És most képzeljétek, gyerekek: Ahogy belépek a kajütöm ajtaján, hát azon asztal mögött, amelyre a tengeri mappa ki volt teregetve, egy embert látok ülni, akit nem ismerek. Hosszu, nyulánk fickó volt, lehetett úgy harminc éves, keselyszinü szakállal. Holla — mondom én s ekkor rám néz halothalvány, keserves arcából átható, nagy, tengerkékszin szemével s rámutat kinyújtott ujjával a mappára, mintha egy menetirányt akarna nekem kijelölni. Olyanféle borzongást éreztem a hátamon, mintha valaki jéghideg kezét végighúzná rajta. De azon nyomban meg ráztam a fejemet, boszankodva ijedt voltom miatt. Nos, gondoltam magamban, ez talán az egyik utasunk. Mert bizony az utóbbi napokban ugyancsak édes kevés időm volt arra, hogy főrödjem s ismerkedjem velök. Így talán egyikök ide ült meleg kajütömbbe s tréfát űz velem. De amint így fölprengek magamban, látom ám, hogy kapitányi sipka van a fején s tengerészruha van rajta. Egyet lépek a kajütömbbe s meg akartam szólítani: Uram..., de a torkomon akadt a szó, mert abban a pillanatban azon a padon, amelyen kézzelfoghatóan ülni láttam, hült helye volt csak. És én magamra maradtam.

Oda kapok a homlokomhoz, dörzsölöm a szememet. A pad üres! Hideg borzongás futott végig a hátamon. De hisz nem vagyok bolond, eszemnél vagyok és épek az érzékeim! Vagy — az ördögbe, gondoltam, csaknem hajtottál fel tulságos sokat a garatra? Dehogy, oly szilárdan és egyenesen álltam a lábamon, mint egy főárbc s a szemem látása biztos és zavartalan. Az igaz, hogy kezem remegett egy kissé. Egy ideig úgy álltam ott, mintha gyökeret vert volna a lábam. Utána clószedtem a hajókönyvet s beírtam megjegyzéseimet. És amint a kajütből kikapok lépni és ismét vissza menni a fedélzetre, — az ajtóban voltam már, — visszafordulok, hogy újra visszanézzek, hát azt hittem, az ijedségtől jéggé fagy minden csepp vérem. Ott, három karhossznyira tőlem, az asztal mellett ismét ott ült az az ember, éppen úgy, mint az előbb, előre nyújtott ujjával a mappára mutatva, meredt, átható tekintetét reám szegezve.

Most már vége volt a nyugalmamnak. Úgy vágtam be az ajtót, mintha maga az eleven ördög volna a hátam mögött s felrohantam a fe-

délzetre s lehíttam két hajóstisztemet. Az arcomról rögtön leolvasták, hogy valami bajom történt. Fiuk — mondom nekik — egy láthatatlan bujkáló utas van a hajónkon.

De alig tudtam beszélni. Amikor elmeséltem nekik, ami velem történt, nevettek, — éppen úgy, ahogy most titeket is látlok nevetni. De mikor ezt az ostoba nevetést egy kissé zokon vettem s minden tagomban reszketve a hajókorláthoz támaszkodtam, azt akarták velem elhívetni, hogy beteg vagyok s lázam van. Én azonban egészséges voltam mint hal a vízben. Iparokodtak engem megnyugtítani s azt ajánlották, hogy velem együtt lemennek a kajütbe, hogy utána nézzenek a dolognak.

Meg is történt. A kajütöt üresen találtuk. Atvizsgáltuk az egész hajót a legfelső részétől a legalsóbb gerendáig. Sokszor volt már rá eset, hogy egy ilyen belopózott semmiházi gazfickó heteken keresztül rejtőzködött a teheráru között s végre aztán egy véletlen eset folytán felfedezték őt. De most semmit és senkit sem találtunk. Hát amint így ülünk a kajütömben és a különös esetet meghányjuk-vejtjük — Hanse Kollins, első kormányosom, karjaival az asztalra terpeszkedik — még ma is látom őt előttem ülni — s egyszerre csak hirtelenül a mappa fölé hajol s csodamód megütközve ujjával egy helyre mutat s ezt kérdezi: Petersen kapitány, maga csinálta ezt?

Mit? kérdelem én. Mit csináltam volna?

Itt — azt mondja — a mi menetirányunktól, éppen arról a helyről, ahol most Mary Anne-val állunk, a mappán körömmel egy vonal van húzva észak-északnyugati irányban.

Oda nézek, hát csakugyan úgy van! S meg esküdtem volna arra, hogy ez a vonal egy órával ezelőtt még nem volt ott. Egy darab ideig némán tekintettünk egymásra s aztán így szóltam: Emberek — mondom — ez jelent valamit! Most már tudom, mitévő legyek. Magamra kapok a köpenyemet, fejemre vágom a sapkát és fel a fedélzetre. Kiadom a parancsot, ezt harmadfél perc alatt a Mary Anne végre is hajtotta s abba az irányba csaptunk át, amelyet a láthatatlan utas a mappán kijelölt.

Tiszteim összes ellenvetéseire csak vállalt vontam. Szeretném tudni, hogy mint jelent ez — ez volt egyetlen szavam. Szívem mélyén meg voltam arról győződve, hogy valami rendkívüli dolog előtt állunk.

Elmult az éjszaka. A reggeli szürkületben

— én már ismét fenn voltam a fedélzeten — jelenti ám a megfigyelő matróz: Jéghegyet látok. Eltelt egy-két perc. Hát egyenes vonalban a menetirányunk előtt a szélesen hömpölygő tengerár fölé egy kékesen csillogó tömeg emelkedik. Majd megvakultam, annyira néztem a messzelátón keresztül. Szürke és homályos volt a reggeli derengés, nem tudtam még a tárgyakat jól megkülönböztetni egymástól. Erre Hanse Kollins — olyan szeme van, mint egy halászó sasnak — kiveszi kezemből a messzelátót s alig nézett egykettőt, felkiált: Petersen kapitány, látok már valamit.

Mit lász fiam, kérdeztem remegve az izgatottságlól.

Látok egy póznát s a póznára egy vörös vérszlobogó van kitűzve. Szeretném, ha el tudnám itt előttek mondani gyerekek, hogy mi csoda sürgés-forgás támadt ekkor a Mary Annén. Minden épkézláb ember, legénység s utasok, mind a hajó orrához rohant. Majd össze-vissza kiabáltak, majd meg néma csönd támadt. Egyre jobban közeledtünk a jéghegyhez. Most már szabad szemmel is láthattuk a vérszlobogót, egy vörös blúzt, amelyet a szél jól megtépázott.

A Mary Anne a szélmentes irányban megfordult, lebocsátottunk a tengerbe egy csónakot — Hanse Kollins ült a kormánynál, nyolcan az evezőknél, magam pedig a messzelátóval a csónak orrán — s így tartottunk a jéghegynek. Egy kiugró jégdarabnál kikötöttünk és torkom szakadtából kiáltoztam: Itt egy csónak! Semmi válasz, Hanse Kollins — ez a legény oly ügyes volt, mint egy macska — már is felmászott egy zeg-zugos jégfalon s egyszerre csak lekiált hozzánk: Itt fekszenek. Három ember. Ukk-mukk-fukk s mi is fent voltunk s lent a jég alján látunk feküdni három embert köpenybe burkolva és pokrócba takarva; alig volt már bennök élet s meg voltak dermedve — köztük egy arcot láttam, amelyet már láttam egyszer életemben, egy nappal ezelőtt a negyedik őrállás idején, kajütömben az asztalnál. Ugyanaz a halotthalavány, keserves arc volt, ugyanaz a keselyszín szakál. Csak a szemét nem láttam, mert a szemhéjak le voltak csukódva.

Egy félóra mulva a három szegény halálra dermedt ember megmentve már ott volt a csónakunkon. Az én emberemnek a fejét ölemben melengtettem. Bedörzsöltem az arcát pálinkával, szájára is önlöttem belőle s erre elkezdett egyszerre nyeldekelni. Térdem között tartva őt érez-

tem melle pihégését. Lassan felnyitotta a szemét. Ugyanaz a tengerszinkék szem volt. Hoszszan rám tekintett s ezt mormolta: Mary Anne — kapitánya.

Ugy van, barátom — mondom neki, de alig jött ki a torkomon ez a néhány szó. Talán látott már engem valahol az életben? — Szeme kitágult s igent intett. Lassan beszélt, mint mikor valaki álmában beszél: Mikor már kezdtem megdermedni és lemondtam minden reményről, a közelben egyszerre egy vitorlášhajót láttam meg. Egészen világosan el tudtam olvasni az oldalán a nevét: Mary Anne. Utána aztán úgy tetszett nekem, mintha egy idegen kajütben az asztal mellett ülnék...

Tovább nem mondhatta, mert ismét elvesztette eszméletét.

Mikor egy félórával később megmentett embereinket a Mary Anne fedélzetére hoztuk, minden lehető megtettünk arra, hogy dermedtségyükből és átéltságyükből új életre keltsük őket. S ez, hál' Istennek sikerült is. Az igaz, hogy egyikük sem tudott talpra állani. Alig tudtak néhány korty italt és falat ételt magukhoz venni, annyira el voltak gyengülve. A meleg földél alatt másnap reggelig aludtak. Miután felébredtek s jóízűen ettek, elbeszélte nekem a keselyszakálu ember, hogy ő a Holfest nevű bálnavadászhajó kapitánya volt s hogy három nappal azelőtt a viharban elvesztette hajóját és tizenégy emberét. Mikor arra kértem, hogy most már pontosabban beszélje el, hogy s mi történt, hogy megdermedésekor egyszerre csak meglátta a Mary Annét — akkor már nem tudott visszaemlékezni semmire sem, egyetlen mozzanatra sem. Azt állította és szilárdan ragaszkodott hozzá, hogy akkor látott engem életében először, amikor áléltságyükből a Mary Anne fedélzetén felébredt.

Claas Petersen egy nagyot szippantott a pipájából, sorjában végig tekintett rajtunk s így szólt: Nos gyerekek, mit szóltok ehhez?

Hallgattunk. Csak Steffen Sundag kockáztatott meg egy tamáskodó megjegyzést.

Petersen kapitány keze külső felével szétigazitotta szürke szakálát s így szólt: Steffen Sundag! Hallottad-e valaha, hogy Claas Petercsak egyszer is hazudott volna életében? Nos tehát! — És tudd meg: a keselyszakálu ember neve Jürgen Folding, aki feleségével s gyermekeivel mai nap is ott lakik a stavningi kikötő

mellett egy csinos házban. Hanse Kollins is él még és a Denderah nevű hajón hajókázik Hamburg és Valparaiso között. Mind a kettőt megkérdezheted, Steffen Sundag. Amit az egyik nem tud, tudja, a másik. S evvel jó éjszakai utat!

Petersen kapitány felhajtotta poharát és kifeszített vitorlákkal, azaz két kezét a nadrágzsebébe mélyesztve, kivitorlázott az ajtón.

A jövő álma

*Az esti lepke szárnyra kél a légben,
Az ég borús, hold, csillag nincsenek,
És tündérfátylát félre vonva szépen
Eléembe tűnnek új évezredek.
És látom ismét, hogy serdül az ifjú,
A tölgy hullatja és bontja sátorát,
— S akik még bízni, lelkesedni tudnak, —
A meg nem értett szívek tábort.
Látom a százak hiült szívének alján
A nemtörődő, fájó gúnymosolyt,
Melyben már nincsen semmi ideális,
Amely sötét bünt újabb bünbe fojt.
Akiknek lelke nem tud már akarni,
Mert benn a szívben nem lakik erő.
S a rút bűnöknek síri éjjeléből
Jóság-sugár, fény nem törhet elő.
De óh azért mégis csak van reménység,
A másik tábor még csatára kész,
Ezeknek lelke tiszta, s tud ragyogni,
Hogy minden rátekintőt megigéz.
Ezek a kor szokását félre vetve
A szent igazság útjain haladnak,
Ezeknél van még bátorság a szívben
S értéke, lángja van még a szavaknak,
Ezek lelkének még van eszményképe,
És tudnak ők még megbocsájtani is,
Tudnak remélni, tűrni és szeretni,
S tudják, hogy fáj, de nem öl a tövis.
Mernek az égre nyílt szemekkel nézni,
Emelt fejekkel menni Golgothára,
Tudják, hogy egyszer úgyis hallni kell majd
S feltámadnak igazság hajnalára.
A fátyol ismét összehúllt előttem,
Lelkemben keltek lágy melódiák,
S azt suttogták alattón fülemben
„Öcéké a jövő és a világ.“*

(Komárno)

Darvas Andor.

A Jezsova-völgyi cserkész-tábor.

(A rim. sobotai cserkészcsapat lábora)
(1924. júl. 7.—21-ig.) Irla: Baráth László.
(Befejezés.)

1924 júl. 13.

Itt a vasárnap... A nap sugarai megannyozzák az ébredő tábort. A szellő, a fenyegek zúgása, a Jezsova patak csobogása, mind kiemel hétköznapiasságunkból és beavat a természet csodás templomának tilkaiba...

Az ébresztő 6 órakor szólította munkához az ébredő tábort. Nagy nap várt reánk! Ki-ki örömmel várta hozzátartozóit s az otthonról hozott csomagokat.

Az ünnepélyes fogadtatás után, ki-ki tártkarokkal siet szülei, illetve rokonai elé. Vége-hossza sincs a kölcsönös kérdegetéseknek. A szülők örömmel állapítják meg, hogy a természet ölen töltött két hét alatt fiaik nagy változáson mentek keresztül. Aki egy cserkész-táborban sikerrel részt vett, az biztosan az életben is sikerrel fogja megoldani az önállóság problémáját. A délelőtti folyamán az egyes vallásfelekezetek templomaikba mentek, majd különféle játékok voltak. Nagy öröm is ért néhányunkat, mert otthonról hatan délben érkeztek automobilon és rakettjainkat is magukkal hozták.

Délben kifogástalan három fogásu ebéd volt, melyet betelőzött a Miskolczi cukrász ur által jégbe burkolt hordócskákban hozott fagyalt. Ebéd után pihenő volt, utána naplóinkat mutatuk be a napostiszt urnak. Máskülönbén az egész tábor lázban volt, mert három órakor kezdődött a football-meccsünk Bikás csapatával. Igaz, hogy a mérkőzésen 3:1-re kikaptunk, de vigasztalt az a tudat, hogy Bikás csapata gyakorlott játékosokból állott...

Az este még fontosabb eseményt hozott magával. Ugyanis ekkor avattuk fel Urbányi gyár-igazgató urék pompás új tennispályáját. A cserkészfiúk álltak őrséget, majd az első ünnepélyes ütések után, mi játszottunk néhány szertet...

Vacsorára pontosan összegyűlt az egész csapat. Vendégeink egy része a holnap gyömbéri kirándulásban is részt akart venni és táborunkban maradt. A tábortüznél igen szép szavallatok és zeneszámok hangzottak el. Szébb cserkészeink eléneklése után trombitásunk takarodót fúj, majd a sötét éj leple nehezedik a mai nap izgalmait és megpróbáltatásait fényesen kiálló táborra...

Júl. 14.

A tegnapi izgalmas nap után, az ébresztő csak fél hétkor hangzott fel. Mikor az imához felsorakoztunk, tudomásul vesszük, hogy az eredetileg két naposra tervezett gyömbéri kirándulás csak egy napos lesz s hogy holnap hajnalban fél 3-kor indulunk. A mai nap ismét a já-

téknak, fürdésnek volt szentelve, csak este vittem az őrsőmet a táborparancsnok úr engedelmével sétálni a Jezsova völgyébe...

Egy mohlepte szikla alatt, hová csak ritkán téved járó-kelő, egy kis hasadékból forrás bugyog ki, senkisémmé hinné, hogy ebből lesz később a Jezsova patak. Mily összehasonlítható e patak az ember életével! Itt forrásánál egy tuskó, egy odavetett kődarab kitérheti medréből, épp úgy, mint a gyöngye gyermeket is, a legkisebb behatások is, más irányba térítik. Lejebb már erőt gyűjt magának s szilajul vág neki az útjában állóknak, mint a fiatal férfi. Táborhelyünknel már megint nyugodt a képe, mint az öreg ember lel-külete. A laposra mosott kövek s a kivájt partok mutatják, hogy a természet ezen alkotásai nem a ma munkái...

A Jezsova egyike a környék legkisebb hegyipatakjainak. Vize kristálytisztá s mivel forrása sziklák alatt állandóan árnyékban van, mindig hideg. Völgyének középső szakaszában két kis mellékpatakot vesz fel. Itt már megtörni igyekszik a természet csodás alkotásait. A kövekből visszaverődött habok csobogására a környező fenyvesek susogása felel. Lent nyugodt a vize s völgye is kitarul. E helyen van táborunk s táborunktól mintegy 500 méterre vize a Garam hullámaival ölelközik...

Júl. 15.

A mai napon két óraker keltünk fel, kik a Gyömbérré mentünk, teljes csendben, nehogy az alvókat felzavarjuk. Az egész napot a gyömbéri kirándulás foglalta el, míg az itthon maradtok játékkal és fürdéssel töltötték idejüket. Este rövid táborút, majd a takarodó után nyugovóra hajtott a fejét az egész tábor.

Júl. 16.

Az ébresztő helyett ma az örök keltették fel a táborát, mert a tegnapi kirándulóknak csak nyolckor kellett felkelni. A délelőtti játékkal telt el a 12-kor kiosztott ebédig, azután táborunk harmadik kirándulására készültünk, a Vocoki tóhoz...

Táborunkból kettőkor indultunk s nyolc óraker érkezünk meg vig kedéllyel. Táborút után takarodó, majd egy szép kirándulás emlékével elalszik a tábor.

Júl. 17.

A második hét a tábor legkényesebb része. Ébresztő csak hétkor, táborakaratítás, utána játék, fürdés, tenniszezés stb. És hozzá az egészséges levegő a szabad természet ölen!

A mai mulatságos délelőtti után, délutánra Reinprecht gyógyszerész urékhoz voltunk meghíva, hol rendkívül sikerült kabarét és nagy vendégséget rendeztek számunkra. A vendéglátók szívességét megköszönve, kölcsönösen jó emlékekkel távoztunk este nyolckor Breznórol.

Táborunkban találtuk időközben érkezett négy beszercei testvérünket, kik saját sátraikban néhány napot óhajtottak velünk tölteni. A táborútznél a Sirály őrs szerepelt. A változatos műsor után a napiparancs felolvasása következik, majd az első őrs átveszi az őrség a parancsnoktól az őrségi cédulát...

Júl. 18.

Az ébredező táborát a reggeli nap sugari aranyozzák meg. Délelőtt általános táborakaratítás ebédünkig. Délután megtekintettük a bikási papírgyárat.

Hatalmas gyártelep a Garam mindkét oldalán. A háttérben fenyvesektől borított hegyek meredeznek, míg elől a Garam hömpölyög; vize a gyár hajtó ereje. Igaz, hogy a papír feldolgozási folyamat gépeit már kell ismernünk, de külön meg kell említeni azokat a hatalmas gépeket, hol a fenyőfát főzik. Igen érdekes az a terem, hol az egyes papírtáblákat mérik. Mintegy két órai tanulás után elhagytuk a gyárat, mivel fél hatkor kezdődött a revans mérkőzés Bikással. A mérkőzésen ismét kikaptunk, aminek oka az volt, hogy egyik főerőségünk időközben eltávozott...

Az esti táborútznél beszercei vendégeink is szerepeltek. Trombitásunk takarodója és lefuvása után az őrtüz fénye világítja be a táborát...

Júl. 19.

Éjszaka oly hűvös volt, hogy a Jezsova vize a reggeli mosakodókat ugyancsak felfrissítette. Imádkozás és reggeli után, csukló és láb-torna gyakorlatokat tartottunk, majd sátorvizsgálat és jelentéstétel következett. A délelőtti folyamán még általános táborakaratítást is tartottunk.

Az ebéd ma egy óraker volt, utána pedig énekpróba foglalkoztatta a tábor lakóit. Egymásután csendültek fel a szebbnél-szebb magyar és cserkészsnóták, majd naplóellenőrzés és pihenés következik. Játék, fürdés, este pedig sétálni megyünk egy közeli hegyre...

Érdekes megfigyelni az itteni emberek építkezési módját. Itt a megélhetési főfeltétel, hogy az egyes lakóhelyekhez a víz és az erdő közel legyen... A házak rendszerint fából épültek, de külsejük csinos és páratlanul tisztá...

Júl. 20.

Ha reggeli időben valaki táborunkba vetődött volna, a csapatot tornászás közben lepte volna meg. Táborunkat gyönyörűen kidíszítettük, hisz ez tulajdonképpen az utolsó nap táborunkban. Holnap már szétbontjuk két heti lakóhelyünket, melyet annyira megszerettünk...

Délelőtt a katolikusok templomba mentek, míg nekünk tábori isentiszteletet tartott a parancsnok ur, egy kis erdei tisztáson. Mily lélekemelő a hangulat a természet csodás templomában, hol a kis madár cicsergése s a patak csobo-

gása egyaránt Alkotóját tiszteli. Imádkozás, majd szép vallásos beszéd után lelki megnyugvással tértünk vissza táborunkba, a szép erdei tisztásról...

A déli vonattal még vendégeink is érkeztek, táborunk megtekintésére. A délután játékkal telt el, majd a táborbontás első lépéseit tesszük meg. Vérző szívvel aggaljuk le a kerítés fenyőgalyait, fájó lélekkel romboljuk szét a szép vésett karfákat. Hatalmas máglya lobbán fel a középben s kezdődik a tábor legszomorubb aktusa: a bucsutáborlúz. A rövid műsort szép cserkészénekeink fejezik be.

Majd a krokodilok fogadalomtétele következik. A feszes vigyázban álló órs sorából kilép az órsvezető s jelentést tesz parancsnok urnak, hogy az öreg cserkészek, kik az életnek nem egy megpróbáltatásán mentek keresztül, megóhajtják erősíteni cserkészfogadalmukat. Parancsnok ur meghatva veszi tudomásul az öreg cserkészek e nemes elhatározását, mire ezek leteszik fogadalmukat. Nyolc fogadalom hangzik el: „igaz példát igyekszünk adni a fiatalságnak...

E lélekemelő jelenet után következik a tábor ünnepélyes befejezése. A szorgalmas jó cserkészeket és a legjobb szakácsokat jutalomban részesítik és megdicsérik. Az órsöket egyformán dicsérik meg, példás, kitartó munkát tanúsított mind a három... A búcsúnóták elénekélése után, utolsó takarodónkat visszahangozzák a hegyek, majd a vezetőkből álló órség veszi át a tábor feletti örökösödést...

Nemsokára az izzó paraszak paltogása is hallhatóvá válik, a pár perccel ezelőtt még oly zajos táborban; pedig még fülemben csengenek bucsú nótánk akordjai:

„Isten veled, cserkésztábor,
Zöld erdő és szellős sátor“

Júl. 21.

Reggeli ébresztőnket utoljára visszahangozzák a hegyek, utoljára tükrözi vissza a Jezsova vize a mosakodókat. Reggeli után utoljára húzzuk fel zászlóinkat, hisz egy óra múlva már véglegesen levonjuk...

A csinos sátrak s díszítéseik eltűnnek előbbi helyeikről, lázasan folyik a csomagolás. Már a nagy zászlórúdra kerül a sor, fényképező gépeink utolsót kattanak. A parancsnoki sátor, a szertárak, már mind bekerültek a zöld ládába. Nemsokára a sátorárkok előbbi helyeit kell keresnünk, már a konyha vágását is betömtük. Délben utolsó ebédünket osztják ki a rögtönzött konyha mellett, azután csak a diadalkapu és a táborlúz füstölgő maradványai hirdetik, hogy a Jezsova völgye e tisztásan cserkésztábor volt...

Nagy munkát végeztünk ma délelőtt. Mert táborát mindenki építhet, de táborát bontani úgy, hogy annak helyét kellessen keresni, csak cserkész tud...

Egy órákor kivonulunk az állomásra. A vonat hamar felrakódtunk.

Isten veled Jezsova völgye, nem felejtjük el vized csobogását, fenyveseid zugását. Isten veled Bikás, Garam, emléketek örökké fog élni!
Trombitaszó, indulás, a kanyargó Garam s a kis Jezsova völgye végleg eltűnik szemünk elől...

Éltem ősze.

*Hogyha éltem ősze is majd
Elérkezik egykoron,
Ha szívem megszűn dobogni,
Megszűn minden fájdalom.*

*Engem is elejt az élet,
Mint a fa egy levelét,
S lassan tovább hasítja az
Élet-esőnek tengerét.*

*Elejtődöm, mint falevél,
Örök pihenőt lelek.
És a tovább síkló élet
Behavaz és elfeled...*

(Kremnica)

Eleőd Anikó.

Amit a karaszközi freskók mesélnek.

(Egy cserkészkirándulás emléke.)

Egyhangu kopár vidéken járunk, a nap forrón, tikkasztóan tűz le. Dél van.

Balfelől a kilátást elzáró hegyek a Rima völgyét rejtik maguk mögött, míg jobbra a Balogpatak völgye burkolódik közfelhőbe. A szellőfuvalom egy falusi harangocska lágy hangját hajlja felénk. Egy domb tetejére érünk s az előttünk levő völgyatlanból szemünkbe ötlük Karaszköz.

A szerény kis falu tornyát hiába keresnéd; egy haranglábrol zengi a kis harang a delet. Lefelé jövet a lejtőn, a templom előbujik hársak rejtekéből. Beérünk a faluba, megkeressük a paplakot és felkérjük a tisztelendő urat, hogy mutassa meg országos híru templomukat.

Külső látszatra a templom nem árul e semmit, csak a műértő szeme vesz rajta észre egy eldugott, de tiszta gótszerű ablakot. Északi oldalán egy, az idők fogától jól megviselt freskót láthatunk, ha figyelmesen vizsgálódunk.

Beérünk a templomba, arcunkat hideg levegő csapja meg. Elragadó az, ami itt szemünk elé tárul. Régi fafaragványos, a belopódzott nap-sugaraktól megaranyozott oltár csillog a háttérben. Az oltár kis fülkéje tele az akkori kor mű-

vészetét hiven visszatükröző freskókkal. Fönt a menyezeten egy freskó az Úr Istent ábrázolja, amint a teremtés munkájával bajlódik. Körülötte az evangelisták tűnnek föl, allegorikusan ábrázolva. Jézust is számos kép mutatja, persze az akkori kor felfogása szerint.

Majd áttérünk a nagy fülkébe, a tulajdonképpeni templomba. Legelőször a menyezetes karzat vonja magára figyelmünket. Minden egyes darabja remekművi fafaragvány és rajta van elhelyezve a régi, kezdetleges orgona is. Itt két freskó van és egy képsorozat. Az egyik a megtestesülést ábrázolja markánsan, míg a másik az ördögi csalárdságot tünteti fel. Az utóbb említett kép tette a templomot országos hírűvé. Justicia ugyanis lovagi ruhában van ábrázolva (ez az akkori korra vall. 1400–14) s a páncél ingnek minden egyes pikkelye külön ki van dolgozva. A mérleg egyik tányérjában az ördög ül, a másikban pedig az emberek vannak. Az emberek tányérjára még köveket is akaszt az ördög, hogy nehezebb legyen, de mégis a csalárdság süllyed alá.

A képsorozat Szent László legendáját ábrázolja, tán mindnyájunk előtt ismeretes e monda. Az első kép a nagyváradi püspöki székhely rablót ábrázolja, amint a püspök elrablott feleségével tovavágtatnak. De észre veszi ezt Szent László király és utánuk rohog. Midőn látja, hogy nem érheti utól őket, átkiált az asszonynak, hogy rántsa le rablóját, amint azt meg is teszi. A következő képen László már fejét veszi a pogánynak s a vitézek hadakoznak egymással.

Még utoljára a fa mozaikok menyezetét csodáljuk meg, majd a tisztelendő ur szivességét megköszönve, búcsút veszünk.

A kis csapat nemsokára kigyóként kanyarog felfelé a lejtőn . . .

(Rim. Sobota)

Baráth László.

Az életrajzok olvasásának nevelő értékéről.

Nem tudom, találkozom-e helyesléssel, ha az életrajzok olvasásának nagy, igen nagy nevelő értéket tulajdonítok? De rám mindig nagy vonzóerővel birtak, amióta csak rendszeres olvasóvá lettem: 3. osztályos elemista korom óta. Már akkor mindjárt a legelső könyv, melyet olvastam, életörlénetet tartalmazott (Gaál M.: „Három kenyeres pajtás“ vagy ehhez hasonló). Igaz, hogy ez tulajdonképpen csak „kigondolt mese“

volt, de — mindegy — én azóta nagyon megszerettem a mindenféle diáktörténeteket és főleg az „igazi“ életrajzokat — az életrajzokat és most úgy vélem, hogy ilyenek olvasása igen értékes, nevelő becsű.

Ezen véleményem kifejtése lesz alábbi fejtegetésem tárgya.

Minden gimnazista igen jól tudja, hogy már az ókor két klasszikus népénél, a görög-rómaiánál, az ősök hőstettei, kalandjai, mindenféle viselt dolgai, szóval élete, szolgáltak a fiatal nemzedéknek leghatékonyabb nevelő eszközökül (Homéros). De a történelem és irodalomtörténet tanúsága szerint így volt más népeknél is: a nemzet nagyjainak, hőseinek, tetteiknek szohagyomány, esetleg irás útján fönntartott emléke szolgált mindenkor hatékony buzdítóul az utódoknak, a későbbi, fiatalabb nemzedéknek, fölnevelésében, amazok dicső vagy hasznos tetteinek emezeknek utánozandó például való odaállításában. Szóval a fiatal, felnövekvő nemzedék mindig és mindenütt kiváló elődeinek nagy tetteiből, életéből tanult. Klasszikus példája az ilyen, direkt életrajzokban való oktatásnak Plutarchos görög írónak közismert „Párhuzamos életrajzok“ c. munkája, melyben — mint ismeretes — mindig egy görög és egy római hős, államférfiu vagy nagy ember életrajzát mutatja be, párhuzamot vonva közöttük.

De így volt mindig, nemcsak az ókorban; azért is a nagyok hőstettei, a jók közhasznu tevékenysége, a kimagasló szellemek találmányai, felfedezései, az emberi élettevékenység bámulatos és sokoldalú kulturája képezték és még ma is képezik a történelemnek — a „magistra vitae“ — igazi anyagát. Miért is nagyon érthetővé lesz, hogy az újabbkori nevelő mozgalomban, annak a történelem tanításóra való vonatkozásában, egyesek miért épen az életrajzok tanítására helyezik a fösulyt. Mert a történelemnek legmegfelelőbb tanítását épen egyes kiváló, az illető korra nagy, jellemző hatással leirt emberek életrajzaiak ismertetésében vélük megtalálni. És bizonyára nem egészen helytelenül..

Köztársaságunk nagy tudásu elnöke, T. G. Masaryk, azt mondja, hogy a jó életrajz kicsinynek-nagynak egyaránt, az egész nemzetnek legalkalmasabb tanítómestere. Sőt még fokozza is ebbeli állítását azzal, hogy a nemzet kulturfokát egyenesen aszerint méri, hogy az illető nemzet nagyjainak életét milyen életrajzokban örökítette

meg. „Egy nemzet, melynek nincsenek életrajzai, egyáltalában nem mélyedt önmagába“ — mondja egy helyütt sokat mondóan. Együttal követendő mintaképül e téren elénkállítja az angol nemzetet, mint amelyik nagyjainak méltó kultuszában is elől halad a többi nemzet élén. Nagy fiainak életrajzai a legnépszerűbb formájutól egészen a bölcséleti értéküig sok-sok változatban forognak ott közkézen és szolgálnak korunk e leghatalmasabb, legéletrevalóbb nemzete kicsinye-nagyjának nagy előszeretettel keresett és valóban „tanulságos“ olvasmányául. Talán innen magyarázható meg az angoloknak sokat dicséret hagyománytiszteletet melyben jelen hatalmuknak is egyik nem épen utolsó tényezőjét kell látnunk.

És ezt tapasztaljuk a többi nagy nemzetnél is: mind ápolja legkiválóbbjainak emlékét és abból tanulságot és biztató erőt merít jelen munkájához és életküzdemeihez.

Az életrajz ugyanis mintegy készen, tapasztalatszerűen állítja elénk az életet — egy már derekasan végigküzdött, nagyszerű, példás életet — okulásul. Hisz életrajzi megörökítésre rászolgált élet mindig nagy, hősi, derék, „hathatatlán“ élet volt!... Olvasván azt, minden mondata követésre, de legalább is okulásra buzdít. Okos ember más kárán (életén) tanul — a közmondás szerint is.

A kiváló egyéniség életrajza legtöbbször hősi, magasztos példája a mindennapi élet küzdelemnek. Ha a veleszületett tehetségnek nem csekély része is van kialakulásában, mégis az energikus élnakarásnak, kitartásnak, szorgalomnak, a küzöföt cél elérésében törhetetlenül előre haladó, minden akadályon vasakarattal diadalmaskodó, következetes és becsületes emberi életnek valóban pregnáns kifejezője az ilyen életrajz. Benne mintegy moziszerűen látunk egy „példás“ életet lefolyni és abból okulást, tanulságot, bőséges tapasztalatokat meríthetünk a saját, mégcsak „lepergő“ életünkre. Erőt, felbuzdulást, kitartást vagy mérsékletet és általában mindenféle helytállást az életnek legváltozatosabb adottságaiban a már „diadalmaskodott nagyok“ életéből meríthetünk igazán. Exempla trahunt — és a jó és szép életrajzok a leg hatásosabb példák! Ezért a Katol. Egyház is, e hatalmas és nagyszerű jellemnevelő, — mint Payot mondja „Az akarat nevelése“ c. munkájában egy helyütt — már régtől fogva igyekezett

ez értékes nevelőeszközt fölhasználni a maga magasztos, embertképző, — tökéletesítő munkájában és a Szentek életében és számtalan legendáiban valójában óriási életrajzgyűjteményt nyújt hívőinek lelki épülésére.

Ezt teszik az iskolák is, mikor a nemzet nagy fiainak, lányainak életrajzait nyújtják a nevelés végett rájuk bízott ifjúság példányképül. De az iskolán kívül is, egyesek és nemzetek, mind a nagy elődök, a példaadó, kimagasló, okos emberek életéből merítenek ösztönzést, buzdítást és kedvet a továbbhaladáshoz, az igazi ember tényleges mivoltához szorosán hozzátartozó kultúra és civilizáció előbbre viteléhez.

Észi, szívet-lelket, akaratot és jellemet, tehát egész embert képző, embert tökéletesítő és nemesítő hatásuk és értékük bizonyára elvitázhatatlan az irodalmi színvonalon álló életrajzoknak. Már pedig valódi életrajz csakis ilyen lehet és kell is, hogy ilyen legyen, ha irodalmi értékelésre számít.

Szépen megírt, jó életrajzoknak tehát mély nevelő-értékében rejlik legfőbb becse és haszna úgy az iskolai tanításban, mint az azonkívüli önképzésben. Nagy eszméknek, kiváló tetteknek és nemes embereknek kifogyhatatlanul gazdag tárházai ezek: kövelésre serkentő és amellef valódi szellemi élvezetet nyújtó, végeredményképen a testi jólétet is előmozdító és így a legjobb nevelő hatással bíró, gyönyörű olvasmányok az életrajzok.

Amicus Juventutis.

A villamoskörte.

A villamoskörte feltalálója tudvalevőleg Edison. Izzó anyagul felhasználta a bambusznád megszesesített rostjait. Külön erre a célra szerkesztett gépekkel lehántoltatta a bambusznádat, ekkor rostokra szedette szét, megszesesítette és U alakot adott nekik. A megszesesített szénpathókat végét platinadrótra erősítette és az egészet óvatosan egy körtealaku üvegbe olvasztotta bele. Az üveggörteből természetesen előbb minden levegőt kiszivattyúzott, nehogy az izzó szén a levegő oxigénjével egyesülve gyorsan elégjen. Az így elkészült villamos körtét a villamos árammal hozta összekötetésbe és az izzó szén igen erős, nyugodt fényt adott. Edison nagyszerű feltalálása óta a villamoskörtek számtalan fajtáját állítják elő s az a világítás jobb, egészségesebb az eddig ismert vataményi világító eszközknél és anyagnál.

Mendemondák.

1.) A **galamb** évezredek a óta szelidség, ártatlanság, jámborság, tisztesség és hűséges szeretet jelképe. Pedig, aki megfigyelheti, tapasztalhatja, hogy a galamb is tud haragos, sőt goromba is lenni, noha nincsen epehólyagja. Kenyéritrigységből hamar felfortyan és verekszik. Tojásait, fiókait sem védi meg veszedelemben s bizony már csekély háborgatásra is megfeledekeznek szülői kötelességéről.

2.) A **kigyót** a biblia a sátán szimbóliumaként említi. Az egész földkeregségen, minden népnél gyűlölt és rettegett állat volt. S mert alakja idegenszerű s némely fajnak rettentő a mérge, azért mindenki fél tőle. Trópusi vidéken megokolt is e félelem, de nálunk, ahol millió ember közül egy kerülhet össze valami mérges kigyóval, nevetséges. A kigyó nem támad soha! Szörnyű fegyverét kizárólag önvédelemből használja, ha az ember megfogja, ha rálépett, ráfeküdt vagy ingerkedik vele. Az is mese, hogy kikezdi és megeszi az embert. A kigyó minden zsákmányát egy darabban nyeli le. A mi kis kigyóink rovarokat, csigákat, békát, halat s legfeljebb egeret esznek. Az sem igaz, hogy a kigyó port eszik s vizet nem iszik. Bizony iszik vizet szürcsölve, vagy nyelvével nyalva. A tejet is megissza, de nem nagyon szereti.

3.) Sokan azt hiszik, hogy minden **bolha** egyforma s minden állaton ugyanaz a faj él. Rotschild és mások kimutatták, hogy a legtöbb állatfajnak megvan a maga külön bolhája. Az sem igaz, hogy porból támad és porból él. Csak a petéit rakja a padló réseibe; a kifejlődött bolha már vért keres s életének csak első felvonásait tölti a talajon, ahol rothadófélben lévő anyagokon él.

4.) A **pókot** is veszedelmes utálatos állatnak tartják. Mérge, amit védelemre és legyek, hernyók megölésre használ, emberre nem mérges. Szegény takács a pók s az embereknek hasznót hajl, kárt soha.

5.) A **földi gilisztát** mindenütt irtják és gyűlölik. Pedig hasznos. Korhadó növényi maradvékokkal él, mintegy megeszi a földet, de ürüléke a legkitünőbb hűmusz s jól felforgatja a földet s Darwin számítása szerint egy 0.405 ár területen évenként több mint 10515 kgr. föld meggy keresztül a giliszták belein s így kulturánk fejlődésének fontos tényezőit kell bennük tekintenünk.

A két testvér.

Kip... kop — kip... kop! hangzik a cipőm egyhangu kopogása az utca kövezetén, amint az iskolából hazafelé tartok. Otthon leülök s elgondolkozom. Képzetelem elhagyja a jelent, nem törődik a jövővel és visszaszáll a 300 év előtti időkhöz.

A Fekete-Kőrös halk csobogással siet a medrében. A Bihari-hegység felől langyos szellő lejt át a tájon. Az éj leszállt a vidékre. A sötét égbolton a csillagok ezrei ragyognak és reszkető fényük a víz habfodraiban tűnik el. A folyó egy kanyarulatánál áll a Perényi vár. Egyik oldalát védi a Kőrös medre; a másik oldala mesterséges árokkal van körülvéve.

Az éjszaka sötétjéből élesen tűnik ki a vár egyik szobájának kivilágított ablaka. Az égő lámpa halovány fényét az asztal mellett ülő két holdképi férfi kerek ábrázatjára veti. Az egyik gróf Perényi János, a vár ura; a másik Muselin bég, a gróf leghivebb, legkedvesebb barátja. Most is, midőn a vár magas tornyai közt az esti szél sutlog, a két cimbora, egymás egészségére emeli a borral telt kupát.

Ha ugy egy futó pillantással végig méri őket az ember, a nagy hasonlatosság miatt talán testvéreknek is lehetne őket mondani. A gömbölyű, kopasz fejek, a vastag hájba temetett apró szemek, a rövid, de kövér ujjak mind arra vallanak.

Azonban egy kis megfigyelés után azt vesszük észre, hogy míg a gróf lustán ül a széken s nem látszik a körülötte történetekkel sokat törődni, addig a bég apró szemei mintha le akarnák győzni az őket eltakarni akaró vastag hájréteget: folyton ide-oda néznek, majd rava-szal a grófra pislanának s mondhatni, hogy az egész emberen bizonyos belső nyugtalanság észlelhető.

A bég majdnem minden este ellátogatott a várba. Valahányszor eljött a nyugalmat hozó est, a Bihari hegyek felől feltűnt a bég szürke lován nyargalva, egynehány kísérő török közegette.

Ilyenkor a vár tornyában megharsant a jöttét jelző kürt; a felvonó hídát leeresztették és a bég kísérőivel benyargalt a vár udvarára. A gróf nyájasan üdvözölte s bevezette szobájába. Ott benn aztán elmulhattak magukban.

Igy telt el néhány hét.

Az 16.. év aug. 12-én a nap tikkasztóan süttött le a Perényi-vár udvarára. Az udvar egyik árnyékos helyén hűsölt a gróf. Nagyon mérge-lődött a meleg idő miatt s a sok legyen. „Az embert majd megeszi a sok méreg!” kiáltott fel kétségbeesetten.

A vártól nem messze feküdt Csalános nevű kis helység. A falu népe serényen dolgozott a mezőn. A nap hiába lövelte le égető sugarait, a nép csak dolgozott, küzdött, fáradott a min-

dennapi kenyérért. A napnak azonban ma különös kedve van. Ugy tesz, mintha egy szuszra ki akarná adni minden melegét.

Délután, midőn a nap elindult sirja felé, a keleti látóhatáron vésztljósló, szürke fellegek tömege tünt fel. Estére hirtelen szél kerekedett és száguldva vágatott keletről nyugatra, majd, beleütődve a Bihari hegység ormaiba, nyugatról keletré. Az éj beáll; a vihar egész erejével kitér.

A várban minden csendes. Minden élő lény az itéletidő elől meghuzta magát valahol, csak a vihar zuga szilaj harsonáját az üres udvaron. A váron kívül azonban egy pár kilométernyire a viharral versenyt száguldó lovasok vágatnak. Élükön Muselin bég. Egyszerre csak megállnak. A bég néhány lovassal a várhoz közelíti, bebecsájtják. De mielőtt a felvonó hidat felhuznák, odarohannak a hátrahagyott vitézek; a meglepett csatlósokat leverik lábukról; a többi cselédség megbabonázottan áll ott vigyorgó képpel s néz a grófra. Ő, a vár ura, védtelen; nincs senki, ki vele érezne, kivéven egy ismerősének nem régen a várba érkezett leányát.

A gróf halott-halvány. Vérben forgó szeme kidülled s nem hisz szemének, midőn Muselint, a legkedvesebb barátját, látja maga előtt.

Mig farkasszemet néznek, villám villámot, dörgés-dörgést követ s a légben harcoló két elem sehogysen akar egymással kibékülni.

Muselin arcán kimosolyog az öröm. Nemcsak a gróf és birtoka került most kezére, de a vendéglány is, Katica, aki épen most lép a gróf mellé.

Mig ezek a várban történnék, senki sem veszi észre a vár felé közeledő másik csapatot. Bőszülten robognak be a fel nem huzott hidon át a bámész népség közé. Erdélyi lovasok voltak. Vezérik meztelen karddal tör utat a tömegben s a béget párviadalra szólítja fel.

A bég megre meg, lova nyakához simul, szólni se tud. A vitéz ellenben kiegyenesedik nyergében, kardját ütésre emeli, midőn egy vakító villám fényében feltűnik délceg alakja. Reá hirtelen egy másik villám cikázik, az ég fűlsikellően zeng s az öldöklő elem gyilkos tüze közéjük csap. A dalia a villámlobbanás pillanatában keményen fogja lova kantárát; paripája úgy áll mint egy cövek; a bég ellenben ijedtében megeresztelte a kantár szarát, ijedt lova pedig gazdájával együtt vadul rohant vesztébe. Az elemek martaléka lett!

Most megered a zápor. A légben küzdő két félelmetes erő kibékül egymással. Villám már nem ijesz; dörgés már nem harsog és csak áldó eső zuhog alá a bég élettelen testére és az elináló török martalócokra ép úgy, mint a vidék szomszjas földére.

De hogy kerültek ide az erdélyi lovasok?

(Vége következik)

(Beregszász)

Ifj. Zaf László.

Menekülő kacagányosok.

Az erdő fái közt rohanó lépések zaja hallatszik. Majd egy kisebb tisztáson öt kacagányos kuruc dalia lesz látható. Izzadó homlokukon az erek kidagadnak. Az egyiknek a karja véres és csak amugy hevenyéből van felkötve.

Amint kiérnek a tisztásra, kissé megállnak, kifújják magukat, majd ismét neki fognak a futásnak. Azonban alig hogy eltűnnek az erdő fái közt, mindjárt vissza is sietnek és vizsgálódva hallgatóznak.

„Körül vagyunk véve!” — szólal meg ekkor a sebesült komoran. „Nem egészen!” — válaszol egy egészen fiatal legény, mialatt az előre csúszott farkasbőr kacagányát hátra vetette, — „még erre menekülhetünk. Utánam:” S azonnal gyors léptekkel megindul kelet felé. A többiek utána.

Alighogy nehézkes lépteik elvesztek az erdő zúgásában, két labanc-ruhás tiszt lép ki a tisztásra, mögöttük pedig vagy tíz közlegény. Velük szemben szintén kiválik egy pár labanc a fák közül s odaérve társaikhoz, jelentik, hogy a menekülők bizonyára kelet felé igyekeznek, mert egy pár vércseppet vetek arra felé észre.

A tiszték azonnal hozzáfognak a továbbüldözéshez és mindannyian megindulnak a véri cseppek nyomában. Egy helyen azonban a vércseppek megakadnak. A tiszték egyike káromkodni kezd, mint a jégeső, de elhallgat midőn az előre küldött két közlegény jelenti, hogy a kuruc katonák nem messze tőlük sietnek előre. Erre halk, de gyors léptekkel követik.

Eközben az öt kuruc levante egy régi ház romjaihoz ér. Hallgatóznak. Nemsokára hallják az üldözők közeli zaját. Nem sokat tétováznak, hanem az ott levő hatalmas tölgyre fölholják sebesült társukat s maguk is utána kuszva, eltűnnek a falombok óriási sűrűjében.

A labancok nemsokára megjelennek. Körülvizsgálják az omladék minden zugát, de semmit sem vesznek észre, mire tovább indulnak. Csak az egyik, fiatal, magyaros bajuszt labanc rezzen meg egyszerre. Társaíra pillant s amint látja, hogy azok nem figyelnek reá, az észrevett csöppeket ellünteti. Majd föllélekzik, a tölgyre pillant s társai után indul.

A fán kuksoló sebesült megismerte benne gyermekkori kenyeres pajtását s könny lepi el szemét... Az üldözők zaja elvész a távolban. A megmenekült öt legény lemászott a fáról s nemsokára szerencsésen eljutnak táborukba.

(Lučenec)

Keszi P. Zoltán.

Adoma.

Apa: No, Lacika, hol fogod megkeresni a kenyeret, ha nagy leszel?

Lacika (Hat éves): A spaiszban!

Apró emlékek.

A venyige. Egy időben nagyon elkedvetlenedtem az iskolába járástól. Jó ideig csak az iskola mellé jártam. És hogy oda haza hazudnom ne kelljen, reggel mindig bementem az iskolába, hozzádörgölődtem a falhoz s aztán uccú neki, elindultam.

Egy napon nagybátyámhoz mentem a város másik végén laktak. A két jó öreg nem is sejtette, hogy iskolakerülő vagyok. Mindenféle jóval tartottak. Udvarukon játszottam s mikor azt gondoltam, itt a hazamenés ideje, elbúcsúztam. Utam a szőlőskertek alatt vitt el. Letörtem egy venyigét s azt suhogtatva vígan ballagtam hazafele.

Hazajövet azt kérdi tőlem az édes anyám: „Hol voltál?” — „Hát az isklában” — feleltem neki: — „Hány óra van?” — Én gyanutlanul, csak úgy taláломra, azt hívnék, hogy a fiuk csak most jöttek az iskolából, azt mondtam: „Félegy:” — „Mi? Fél egy? Fél három!” — Erre kikapja a venyigét a kezemből s úgy Isten igazában kiadta — az anyám jussomat

(Kremnica)

Oppé Sándor.

A természet köréből.

A méhszurás roppant kellemetlen s mindeki óvakodik, hogy a fullánk mérgével meg ne ösmerkedjék s a kellemetlen daganat el ne torzítsa az arcát. Az a kis adag méreg, mely oly nagy fájdalmat képes okozni, az újabb vizsgálatok szerint kétféle anyag keverékéből áll. Az egyik a hangyasav, mely a kék lakmusz papirost pirosra festi; a másik ezzel éppen ellentétes sav, alkalikus természetű anyag s a megpirosított lakmuszpapirosnak visszaadja eredeti kék színét. Ez a kétféle fullánkméreg nemcsak a méheknél, de a fadarazsak fullánkjában is megvan s nemcsak védelemre, de támadásra is szolgál: rovarek megölésére. A hangyasav és az alkalikus anyag külön-külön nem valami erős hatású szer, de együttesen roppant erős méreg, s ha nagy tömegben támadnak a méhek vagy darazsak, szurásaikkal nagyobb emlősöket, sőt az embert is megölhetik. A méh vagy darázsszurás hatását meg lehet gyógyítani, ha a szurási sebet rögtön ammoniakkal (szalmiákszesszel) bekenjük. De a fullánkméreg rothadás, erjedés, fertőzés ellen hasznos is. Némelyek gyógyítóhatást is tulajdonítanak neki. Méhszurás után a benuult kar jobban érzi magát. A reumás emberek készsakarva szuraltják meg beteg karjukat a méhekkal s lassanként teljesen meggyógyulnak.

Hasznos bogarak. A hétpeltyes katicabogarat minden gyerek szereti, de kevés tudja, hogy milyen hasznos az. Ezek megeszik a levél-

telveket, az álcákat ép úgy, mint a kifejldött bogarakat. Az erős testű szitakötők is erősen vadásznak a kártekonny bogárságra. A zöld szöcske az éjjeli lepkéket pusztítja. A rabló darazsak más bogarak álcáit fészkeikbe hurcolják, hogy a maguk ivadékaiknak táplálékul szolgáljanak. Sok kogár meg úgy válik hasznossá, hogy álcáikat más bogarakba rakják be s ezek ott fejlődve, megölik a bogarat. Így például a hollóbogár álcája elpusztítja a marokkói sáska álcáit. Számos légyfaj hernyókban, sáskákban, más bogarakban fejlődik ki s így válik hasznossá. Az élőszködő bogarak általában más fajban élnek s ezek rovására és ezeket elfogyasztva, fejlődnek ki. A futó bogarak majdnem mind bogársággal, kivált ezek álcaival táplálkoznak s így válnak hasznossá. Kimélni is kell őket, ahol csak lehet.

Erdei gyümölcsök.

Ily címen fogjuk rövidesen ismertetni erdeinkben termő élvezhető, vagyis ehető gyümölcsöt, hogy minden cserkész necsak ismerje jól, de tudja azt is, hogy mire használható.

1. A szamóca. (Eper, eperfü, földi eper. *Fragaria L.*) A szamóca a rózsafélék családjába tartozó, puha, sőt selymes szőrő füvecské; vastag, kitelelő, fás tőkájából bocsátott indákkal; többl fakadó, hosszú nyelű, többnyire hármas levelekkel; ernyős, fehér virággal, kidomborodó, megpuhuló és megédesedő vackon, (ezt mondják gyümölcsnek: álgümölcs!) számos apró, kemény makkocskatermessel (hibásan maggal).

Van erdei és kerti szamóca. Gyengén kötött földben, kivált meleg fekvésű helyen tenyeszik. Szereti a fölforgatott és félig elernyedett trágyával elegyített földet. Ide őszkor vagy tavaszkor kiültetik az egyéves növényöveget. Ez anyja indájából ered. Kertben 30–40 cm távolságba ültetik. A gyom és csigák ellen fűrészpórt vagy régi cserst hintenek a sorok közé. A támadó indát a tőtől 2–3 cm. távolságban kell levágni. Virágzás után földjét többször higitott trágyalével (különösen tyúktrágyával!) kell öntözni; tél elején jól meg kell trágyázni. Három év elteltével átültetik, hogy a szamóca mindig szép nagyra nőjön.

Igen hasznos mint eleség növény. Cukorba szokták eltenni s ilyen állapotban jó a torokbaj ellen. Leveleit, virágját tea alakjában használják bélhurut és bőrküüések ellen. Toroköblítő viznek is jó. Élettani hatása enyhén összehúzó, vértisztító. Érése idején, júniusban és július elején mennél többet szedjetez és egyeték belőle.

2. A málna (*Rubus Idaeus L.*). A málna tulajdonképpen piros gyümölcsű szederfaj. Gyümölcs szemeinek csoportja a virágtengelyéről szépen, sérülés nélkül leválik. Sima vagy tüskés bokor, levele szárnyalt; a felsőbb hármas; a visszája szép ezüst színű. Virága fehér. Hegy-

vidéken, a havasok völgyeiben bőven terem. Jó ízű és kellemes szagu. Gyümölcse kedvéért kertbe is ültetik. Tartalma kiváltképen alma- és citromsav. Málnaecetet, málnaszörpöt, málnavizet készítenek gyümölcséből. A kövér, laza földet és a védett verőfényes helyet szereti. Hajlásairól és magról nevelik. Bő trágázást és öntözést kíván.

Botanikus

Az egészség parancsai.

- 1.) Naponta 8 órát fordítasz munkára, 8-at alvásra, 8-at pihenésre.
- 2.) Korán kelsz, korán fekszel.
- 3.) Minden reggel tetőtől talpig megmosa kodol.
- 4.) Gondosan meglisztítod fogaidat, szádat, füledet, körmödöt és hajadat.
- 5.) Nem félsz a hidegtől és a melegtől, csak a zord hidegtől.
- 6.) Tiszta, fehérneműt, bő és kényelmes ruhát viselsz.
- 7.) Nagy kitartásra tész szert többszöri gyakorlással.
- 8.) Természetes szükségleteidnek határozott időben pontosan tész eleget.
- 9.) A port csak nedves vászonnal töröld.
- 10.) Otthonodat elárasztod levegővel és napsugárral.
- 11.) Mindig tiszta levegőt szívsz becsukva szádat.
- 12.) Elülöd minden rovar és apró állatot, hogy meg ne fertőzzenek.
- 13.) Táplálékodat gonddal választod meg.
- 14.) Mindig józan lélsz, de különösen nyáron.
- 15.) Az ételeket jól megrágod és lassan nyeled le.
- 16.) Tiszta vizet iszol s csak az étkezés végén.
- 17.) Naponta csak háromszor étkezel, este akkor is keveset.
- 18.) Este hust nem eszel, mert az megmérgez téged.
- 19.) Számüzd az alkoholt és a dohányt, mivel ezek mérgek.
- 20.) Éjjel nyitott ablaknál aluszol.
- 21.) Ha beteg vagy, azonnal gyógyítod magadat.
- 22.) Így megőrzöd egészségedet és 100 évig fogsz élni.

(A Progreso című ido-lapból.)

(Sabinov)

Czuppon Elek.

Hangzavar.

*Fenn a hegytetőn ég a napsugár.
A nap fáradtan nyugovóra száll...
Mig a hegyormon ég az esti pír:
Egy pásztor fuvolája bánatosan sír!*

*Előtte a nyáj legelve halad.
Mellettké vígan esacsog a patak.
Kéklő bérc alatt a hegyoldalon
Szalmatetős kunyhó magányos szabadon.*

*Kunyhó ajtajában pásztorlány dalol.
Dala messzeeseng az eresz alól,
Vadászkürt harsan fenn a völgy felett.
Hegyek zord visszhangja reá a felelet!*

*A lány dalát még hallani lehet.
Oly szép a táj, mint egy tündéri kert!
S mig lelke mereng a zengő dalon:
Számár ordít bánan fenn a hegyoldalon!*

(Kremnica)

Oppé Sándor.

A magyar szó eredete.

Hogy mit jelent ez a szó „magyar“, ma igen bajos megmondani. A keleti és görög történetírók az egész népet *turknak* neveztek. A szlávok, kiktől aztán a nyugati népek is megtanulták, *ugornak*, *vengrnek* neveztek, miből aztán az *unger*, *ungarus*, *hungarus* származott. Valószínű, hogy e név a régi *ogorból* eredt.

A „magyar“ név csak a keleti íróknál fordul elő, mint az egész nemzet neve. Konstantinos görög császár megnevezi a hél magyar törzset: Nyéki, Megyeri, Kourti-gyermat, Tarján, Jenak, Kari és Kazi. A névadó a meyeri vagy magyar törzs. Álmos vezér Ugek fia, ez meg a Magog nemzetségből származott. Magog után nevezték el a törzset magyarinak vagy meyerinek. És e fejedelmi törzs neve származott át aztán az egész nemzetre. A XVIII-ik századbéli íróink is még „magyari“-akat említenek s nem magyarokat.

Rége a magyar szót *mager* vagy *mogernek* ejtették és a finn-ugor rokon nyelvek tanúsága szerint annyit jelent mint „földi ember.“ Az arabok *modsgarnak*, a törökök *madzsarnak* nevezték őket.

Szeress minden embert!

Gyarló földi népség,
Miért van kard kezeldben?
Nem folyt elég vér még?
Harcod szüneteljen!

Tedd le már a kardod,
Tedd annak helyébe
Ellenséged kezét
És békülj ki vele!

Ne legyen a földön
Gyűlöletnek harca!
Legyen immár béke,
Mint Isten akarta!

Szeress minden embert,
Jót és ellenséget...
Megtíz az Isten
Földön-égben néked!

(Rim. Sobota)

Virágh László.

HIREK

„Medzinárodní sdružení vysokoškolských skautu“ cím alatt alakult meg Prágában a csehszlovákiai magyar főiskolai cserkészklub („Szent György Kör“). Vezetője Marczell Zoltán. Tagjai prágai magyar egyetemi hallgatók. Célja az önévelés, a cserkészszeme terjesztése, jó példaadás, gyakorlati cserkészélet és a szlovenszkói magyar ifjuság támogatása kulturális mozgalmakban. Címe: „Praha, II. Albertov. Studentský Domov.“ — Ezt az új alakulatot szívből üdvözljük s munkájához Isten áldását kérjük.

Jókai Mór születésének 100. évfordulója alkalmából a komáromi Szt. Benedek-rendi kath. főgimn. márc. 7. és 8-án nagyszabású ifjusági ünnepélyt rendezett. Előadásra került: 1) Strauss J. Fantázia a „Cigánybáró“ c. op.-ból. Előadta a főgimn. zenekar. 2) Az ünnepi beszédet Dr. Bognár Cecil egy. tanár tartotta. 3) Jókai Mór „Az új földesur“ c. színművet előadták a főgimn. tanulói. 4) Magyar népdalok. Előadta a főgimn. cigányzenekara. 5) „Ne sirj pajtás“ „Jó étel a rák meg a hal“ c. népdalokat énekelte a főgimn. vegyeskara zenekari kíséret mellett. A fényesen sikerült ünnepélyt nagy közönség élvezte végig. Az egész előadást azóta már négyszer kellett megismételniök. Ez aztán a siker, mi?

FEJTÖRŐ

1. Keresztrejtvény. Ezt az Amerikából világhódító utjára indult új rejtvényt bemutatjuk olvasóinknak is; hátha megkedvelik. A megfejtési módja az, hogy minden számtól kell kiindulni vízszintesen, vagy függőlegesen a sor végéig, illetve a fekete kockáig. Egy kockába csak egy betűt szabad írni.

1.			6	8	12	16		20
2.								
		3						
	4		5				18	
7							9	
11					13			
15				10			17	
			19		14			
		21						
23								

A vízszintesen olvasandó szavak jelentése:

1. Ahová te is jársz. 3. Boll, ahol mindent árulnak 5. Az egészséges színe. 7. A veszett eb teszi. 9. Testrészt. 11. Amit mindennap szoktunk tenni. 13. Izletes gyümölcs. 15. A disznó csinálja. 17. Régi magyar közjogi méltóság. 19. Ami nélkül valóságos ember nem élhet.

21. Híres hún fejedelem neve. 23. Aki mindent pontosan tesz, az ilyen.

Függőlegesen olvasva: 2 A mértan másik neve. 4. Amit minden jó diák csinál. 6. Égi test. 8 A föld csinálja, ha esik az eső. 10. Aki terhet visz, az csinálja; de a kereskedő is, ha az árú ára nő. 12. Minden ajtón van. 14. A faszor neve. 16. Az író teszi. 18. Férfi név. 20. A rossz gyerek szokása.

2. Pótlórejtvény.

Korenchy Rezsőtől, Kürt. A hiányzó betűk egy ismert közmondást adnak.

— éres — szfal — ár
— g — ehén — rvos
— alamb — úró — aji
— r — jtó — eve
— év — émet — olló
— alogány — lma — uha.

3. Szórejtvény.

Első szótagom az idő neve másképp. Második szótagom ember-elte ásvány. Együtt mind a kettő: emberi csinálmány: Folyadék tartója. S ha ebből levágnék. Egy betűt, a rokkán bizony rátalálnék!

4. Betűrejtvény.

3 4 5 = elvetni való.
20 21 13 8 = női név.
22 23 16 14 15 = akit a cethal elnyelt, a biblia szerint.
18 17 19 = amiben a méh lakik.
10 11 12 = a jó ellentétje.
1 2 = kérdő névmás.
9 8 7 6 10 2 = kalitkába zárt énekes madár.
1—23 = eléggé ismert közmondás.

Jegyzet. A megfejtést máj. hó 15-éig kell beküldeni lev.-lapon. A megfejtők közt értékes könyvet sorsolunk ki.

A februáriusi fejtörőt helyesen megfejtették :

Löwy László, Ungár Fülöp, Stern Zoltán, Ország György, Ginovszky Gyula, Neuwirth György, Vágó Gabriella, Csikányi Imre, Torda József, Tóth Béla, Mihály Gyula, Haász Tibor, Passúth Gyula, Nagy Kálmán, Neumann László, Himler Edit, Braun Ilona, Vadady Zoltán, Ifj. Zapf László, Hízsnyán Gyula, Popovits János. Molnár János, Korenck Rezső.

A februáriusi fejtörők megfejtése :

1. **Béltüretvényes rökvers:** Pék — ék; kép — ép.
2. **Sakkrejtvény:** „Nincs nagyobb szenvedés, mint a tudat, hogy másnak szenvedést okoztunk. Jókai Mór.”
3. **Szántani háromszög:** Sokféle megoldása lehet:

	1		3							
	10	9		12	8					
	8		5		4	5				
	6		11		7	11				
3	7	4	12	2	2	6	9	10	1	stb.

4. **Találós mesék:** a) Mert nem lehet megmosni.
b) Sarat. c) Görbe.

Nyertes lett: Mihály Gyula Lučenec. Farkas Gyula „Forrongó lelkek” című könyvét elküldöttük címére.

K... **Rezső.** Rejtvényei válogatva jönnek. Néhány adomája is. Versei és elbeszélései még nem ütnek meg a mértéket. **Zapf L.** A pénz is, a kézirat is megjött. Mindkettőt köszönöm. — **Kula M.** Az új címet bejegyeztem. **B... László.** Tiroli csapatok címét nem ismerem, de husvét utánra talán tilyenekkel is szolgálhatok. A kézirat be van sorozva. Üdv! **Cs. István.** Tavasz versekkel nagyon el vagyunk látva Mást! **B. Irén.** Ha hizni akar, egyék diót. Kezdje eggyel s mindennap egyék eggyel többet, míg a helvetet eléri, aztán egy hélig egyék mindennap helvetet s aztán mindig eggyel kevesebbet. Ez jó mulatság és hasznára is lesz! — **B... Zoltán.** Be van sorozva! — **V... Rezső.** A kéziratok mind sorra kerülnek. A III., IV. évfolyam számait elküldtem. Igen csodálom, hogy hosszabb levelem nem érkezett meg. A lapot az új címre megindítottam. **Róth Sándor.** Előfizetése 1925. jun. 30 án jár le. Üdv! **V... László.** A „tavasz”-ról egy kocsirakományra való versem van. Mást! **Hr... Lajos.** A figyelmeztetést ime valóra váltottam. De lesz-e eredménye? **H... Ferenc.** A Jókai cikk bevált. A rejtvény nem. A „Jamboree 1924” könyvet megrendeltem. **G... József.** Ha találós kérdéseket küldesz be, ird mellé a megfejtést is. A szerkesztő sem mindentudó! **L... László.** Versed gyenge; de a tréfiáidból válogatva közlök néhányat. **K... Rezső.** A Mi Lapunk régebbi évfolyamai féláron, 10 koronáért kaphatók. A dalos-

könyv 2 korona! — Hogy ki volt a legnagyobb magyar zongora- és hegedűművész, bajos megmondani. Ki ebben, ki abban volt nagy! Hires hegedűművészek: Martinióvics, Boka András és Károly, Dombi Marci cigányprimások. Bihari, Lavolla, Csermák, Svastics János. Ruzicska, Rózsa-völgyi, Hubay Jenő, Reményi Ede, Vecsey Feri stb. Zongoraművészek: Erkel F., Liszt Ferenc, Dohnányi Ernő, Zichy Jenő, stb. — **Papp Simon.** Erdészei középiskola Sliavnicán (Selmecbányán) van. 4 o. középiskolai végzettség kell! Erdőöri iskola Hradeken van. Ide 4 elemi szűkegés A tanítási nyelv szlovák.

REDLINGER IGNÁC

KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSE

LUČENEC—LOSONC.

KLEIN SAMU

VASKERESKEDŐ
LUČENEC—LOSONC

Diákok!

Cserkészek!

Hol vásároljátok író-és papírszereiteket félig

ingyen?

csakis

Biró Márkusnál

a gimnázium mellett Lučenecen

Minden 2 Ké. értékű vásárlás után blokkot kaptok, 10 blokk után pedig 1 ért. tárgyat!

MIZSÚR JÓZSEF

zongorakészítő és hangoló
LUČENEC—LOSONCZ

elvállalja mindennemű hangszer szak-szerű javítását; raktáron tart bel- és külföldi hangszereket és mindenfajta hangszerkelléket

Deutsch József szállodája
Lučenec—Losonc, Masaryk-utca 21.

Nem lesz Önnek bosszúsága,
Ha óráját **HAÁSZ** csinálja,
Óra, ékszer ezer fajta
Van ő nála: kapjon rajta!
HAÁSZ-nál csillog-villog minden
Olcóságban párja nincsen.
Boltját minden vevő tudja,
Kit Losoncra visz az utja.